

Fratele

Să nu privești înapoi! Nevasta lui Lot a privit și s-a făcut stâlp de sare. În legendă, Orfeu a privit și a pierdut-o definitiv pe Euridice.

Să privești înainte.

România a intrat (după îngrijorătoarea neutralitate) în război cu fața spre viitor și nu și-a întors privirea. Înfrângerea sinistră de pe frontul de sud a fost înfrântă. Comandanții – înlocuiți, formațiunile militare – reorganizate și redistribuite. Victoria, însă, nu lumina. Bucuria inițială, zdrobită, apoi, a luptelor de la Jiu n-a însemnat și zdrobirea speranței care, înarmată cu răbdare, numai înainte poate merge. Luarea (de fapt, predarea) Capitalei a fost și ea înfrântă. Sutele de refugiați s-au descurcat cum au putut (ceva mai bine, regele); o parte a populației civile a rămas pe loc, asumându-și riscurile gropii cu lei. Biruința nu se zărea. Calificat ca fiind apatic, frontul s-a ținut, însă, neînduplecat, de linia principalelor ape (*râul, ramul...*) și, mai ales, a format un foarte larg unghi Siret-Dunăre, cu colțul înfipt în Deltă sprijinit pe brațul Sfântul Gheorghe – practic, o semiîncercuire, de departe, a Transilvaniei. În interiorul unghiului era, e drept, numai suferință. Mame, copii, orfani, frați, soții, văduve. Soldați, ofițeri, subofițeri, personal auxiliar. Răniți, prizonieri, dispăruți. De sus, privea, Dumnezeu.

Deodată, au intrat în Iași, cu desperare, cu credință și cu jurământ tare, ardelenii scăpați din lagărele rusești. Asta, în iunie 1917. Practic, atunci, la înrolarea voluntarilor ardeleni și bucovineni, a fost un exercițiu de unire. Iașul tot înfățișa solidaritatea. Dată de ținut minte.

Bătăliile de stavilă din Vrancea, până să fie marile victorii de la Mărăști, Mărășești și Oituz, au fost, mai întâi, înfrângeri peste care s-a trecut înainte. Camaradul se zbătea, mutilat, în convulsiile morții, altul implora ajutor sau un glonte izbăvitor, bunul cal – în aceeași lungă și cumplită durere. Vacarm de strigăte, chemări, îndemnuri, urlete, gemete, rugăciuni, rugăminți, înjurături, șenile, scrâșnet de fier, tropot de copită, nechezat... Rând pe rând... Comandantul... Alt comandant... Tovarășul de arme... Prietenul din copilărie... Fratele... Calul... Rând pe rând... Țărâna era în broboane de sânge. Și coama dealului, pe când să fie cucerită, - recuperată de inamic. Nu privi înapoi. Că te faci stană de lacrimi.

În sfârșit, după mai mult de doi ani de nădejde dumicată în îndoială și desperare, defileele munților au început să fie traversate. Diviziile 7 Infanterie și 1 Vânători trecuseră, între 13 și 15 noiembrie, Carpații și cantonaseră la izvoarele Mureșului și Oltului. Dată de păstrat în memorie. Dacă istoria ar reține, pe lângă date, și sentimente – timp fast, timp de păstrat în inimă. Transilvania nu era, încă, sub administrație românească. Exista, însă, un punct de certitudine – o valoare morală definită. Suflu de curaj venea și dinspre Bucovina și Basarabia, mai devreme unite. Biruința era

aproape desfăcută de tumultul plin de groază, plin de confuz, de alarmă și de permanentă neliniște al carnajului mondial.

Momentul mare al Unirii depline – clipă de cristal – a fost într-o duminică, la ceasul amiezii. Era ger și o zăpadă care scârțâia. În ajun, dăduse Dumnezeu viscol. Totul strălucea și era proaspăt. În planul de alături – imens entuziasm. Lacrimi de bucurie. Vis împlinit. Gând curat.

N-au trecut, de-atunci, decât 90 de ani (și aceștia cu sincopa din '40 - '44, pentru Ardealul de Nord și cu cea neîncheiată încă pentru alte părți ale Țării, abandonate de propriii stăpâni, smulse, înhățate de alții, după pofta unora și interesele puterilor celor mari). Totuși, Unirea noastră e de când lumea. Când recunoscută, când nerecunoscută de „lume”.

Nu privi înapoi! Sunt în față, Basarabia, Bucovina... Lacrimi nesecate. Înfrângeri de înfrânt. Dumnezeu ne mai așteaptă - cu duminici, cu amiezi, cu lumini, cu priviri limpezi.

Să nu te faci stană!